

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 25382-2022 /

Onderwerp: Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst

Auteur	: Lisette de Ruijter
Domein/team	: Ruimte / Groene leefomgeving
E-mail	: Lisette.deRuijter@gemeentemaashorst.nl
Port.	: J.P.A. van den Heuvel

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst

Voorstel

De Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst vast te stellen

Inleiding

Voor u ligt het eindconcept van de Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst (bijlage 1). In de visie is het gezamenlijk streefbeeld voor 2050 bepaald. De Maashorst wordt verder ontwikkeld tot een natuurgebied waar natuurlijke processen centraal staan. Denk aan bescherming en herstel van natuurwaarden, zoals het natuurlijk watersysteem en natuurbeheer door begrazing in een uitgebreider begrazingsgebied. Het is ook een belangrijk gebied voor onze inwoners. Daarom worden de voorzieningen in de natuurschil, met name rond de recreatieve entrees, versterkt en verder uitgebreid in de levendige schil.

In januari 2023 heeft u, samen met de raadsleden van Bernheze en Oss, richting gegeven aan de Gebiedsvisie. Vervolgens heeft u in september 2023 aan de hand van een opinienota in de commissie REF gesproken over de concept Gebiedsvisie. Ook de commissie in Bernheze en Oss hebben de concept Gebiedsvisie besproken. Naast deze bestuurlijke consultatie is de conceptvisie ook ter advisering aan de (voormalige) Gebruikersraad en Raad van Advies van natuurgebied De Maashorst aangeboden.

Uit deze consultaties en advisering zijn geen nieuwe inzichten naar voren gekomen die vragen om een inhoudelijke koerswijziging van de Gebiedsvisie voor natuurgebied De Maashorst. De tekst en afbeeldingen van de Gebiedsvisie zijn op basis van de ontvangen reacties op onderdelen wel tekstueel en/of visueel aangescherpt of verduidelijkt.

De Gebiedsvisie wordt nu ter vaststelling aan u en de gemeenteraden van Bernheze en Oss aangeboden.

Beoogd effect

Natuurgebied De Maashorst verder ontwikkelen tot het meest aantrekkelijke natuurgebied van Noord-Brabant.

Argumenten

1.1 De Gebiedsvisie bouwt voort op het MaashorstManifest

In het bestuursakkoord is opgenomen dat de ambities van het MaashorstManifest “nog fier overeind staan”. De Gebiedsvisie bouwt dan ook voort op het MaashorstManifest. De belangrijkste principes uit het MaashorstManifest die ook terugkomen in de nieuwe visie zijn:

- Natuur: De ontwikkeling van de natuurkern gebeurt door natuurlijke processen, in samenhang met goed beheer en begrazing. Er is alle ruimte voor de mens om te genieten en tot rust te komen. Maar er zijn ook genoeg plekken waarin de kwetsbare natuur en de rust van dieren zijn veiliggesteld.
- Water: Herstel van het watersysteem is een belangrijke basis voor natuurontwikkeling in het natuurgebied. Ook zorgt dit voor herstel van de wijstgronden. Het tegengaan van verdroging en het herstel van wijst zorgt voor de unieke ontwikkeling van het landschap.
- Landschap: Het landschap verandert continu. Ontwikkelingen sluiten aan bij de kernkwaliteiten van het gebied, met behoud van de identiteit van elke streek.
- Cultuurhistorie: In de natuurkern liggen dreven. Dit zijn historische paden die de kernen Uden en Schaijk en Nistelrode en Zeeland met elkaar verbinden. De verbinding tussen stad en land/natuur behouden is belangrijk.

Daarnaast blijft recreatie ook een belangrijk onderdeel van het natuurgebied. Uiteraard in balans met natuur. Daarom kan niet alles overal en komt de nadruk voor recreatie te liggen in de natuurschil en de verder te ontwikkelen levendige schil.

Tijdens de commissievergadering vroeg u aandacht voor het Inka-terrein en de Slabroekweek. Zoals de wethouder tijdens de vergadering heeft aangegeven, komen deze terreinen niet binnen het begrenzingsgebied te liggen en kunnen de activiteiten in de toekomst worden voortgezet.

1.2 De Gebiedsvisie biedt een evenwichtig lange termijn perspectief.

In de Gebiedsvisie zijn duidelijke keuzes gemaakt. Dat dit nodig was, bleek ook tijdens het zorgvuldige participatieproces, zowel bij inwoners, stakeholders, als politiek-bestuurlijk. In het gebied spelen namelijk diverse belangen een rol. Denk aan natuur-, recreatieve, economische en waterbelangen. Al die belangen en behoeften zijn zorgvuldig gewogen. Deze Gebiedsvisie vormt een evenwichtig document waarmee De Maashorst zich verder kan ontwikkelen als natuurgebied.

Kanttekeningen

1.1 Niet iedereen is blij met de grote grazers in De Maashorst

Veel mensen komen vaak in De Maashorst en genieten daar van alles wat het gebied heeft te bieden. Maar niet iedereen voelt zich op zijn of haar gemak bij de grote grazers in De Maashorst. Dat kan ook niet zomaar worden veranderd. Als terreinbeherende instanties kunnen we wel proberen het draagvlak te vergroten door zo veel mogelijk te informeren over het natuurgebied en de rol van de grote grazers daarbinnen. In het gebied zelf gebeurt dit via borden, daarbuiten via de website en nieuwsberichten of tijdens acties en evenementen. Daarnaast wordt gezorgd voor voldoende recreatiemogelijkheden



buiten het begrazingsgebied. Op dit moment is dat vooral in de natuurschil. De komende jaren wordt ook ingezet op de ontwikkeling van de levendige schil. Belangrijk is dat hier echt recreatief aantrekkelijke routes en gebieden worden ontwikkeld. Vanaf 2035 kan gefaseerd uitbreiding van de begrazing plaatsvinden naar de natuurschil. Maar wel pas als de uitkomst van de monitoring van de interactie tussen recreanten en grote grazers dit toelaat en er voldoende recreatieve alternatieven in de levendige schil zijn gerealiseerd. Ook blijven zones rondom de recreatieve poorten en entrees vrij van begrazing door de drie grote grazers. Dit betekent dat er altijd voldoende recreatiemogelijkheden buiten de begrazing zullen zijn. Maashorst zet daarnaast ook in op spreiding van de recreanten over de verschillende natuurgebieden binnen de gemeente. De komende jaren is daarom ook het aan elkaar verbinden van deze gebieden via aantrekkelijke routes belangrijk.

Financiën

Het voorliggende besluit heeft geen financiële consequenties.

Voor natuurgebied De Maashorst (fcl 65700105) is structureel budget beschikbaar. Binnen dit structurele budget is jaarlijks ruimte om projecten en plannen die volgen uit de Gebiedsvisie op te pakken en uit te voeren.

Eind 2022 heeft de voormalige Stichting Maashorst in Uitvoering het resterende budget evenredig aan de partners teruggestort. In de 2^e bestuursrapportage is de gemeenteraad voorgesteld dit budget beschikbaar te stellen voor de versnelling van projecten in De Maashorst. Het betreft een incidenteel budget.

Duurzaamheid

Met de Gebiedsvisie werken we toe naar een aantrekkelijk natuurgebied. Daarbij zijn bodem en water sturend. Herstel van het natuurlijk watersysteem staat voorop. In het natuurgebied is ruimte voor recreatie. In het gebied eromheen vergroten we het recreatieve uitloopgebied voor onze kern. Beide dragen bij aan de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. En we versterken en vergroten de biodiversiteit in het natuurgebied en daaromheen. Dit voorstel draagt daarmee bij aan de sustainable development goals Goede gezondheid en welzijn (3), Klimaatactie (13) en Leven op land (15).

Participatie

Het participatieproces voor de Gebiedsvisie heeft er als volgt uitgezien:

- In het najaar van 2022 zijn vier inloopbijeenkomsten georganiseerd om vooraf input op te halen voor de visie. Deze bijeenkomsten waren op verschillende plekken en tijden in de regio en vrij te bezoeken door iedere geïnteresseerde. Dit is via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen aangekondigd. De leden van de adviesraden zijn expliciet gewezen op deze inloopbijeenkomsten.
- In november/december 2022 hebben de Gebruikersraad en Raad van Advies de mogelijkheid gekregen om aan de voorkant advies mee te geven voor het opstellen van de visie.
- Op 14 januari 2023 is voor raadsleden een excursie in het natuurgebied georganiseerd. Dit ter voorbereiding op de informatiebijeenkomst voor de raadsleden op 18 januari. De raadsleden hebben tijdens deze bijeenkomst aan verschillende thematafels gediscussieerd over koers voor het natuurgebied.

- Op 30 mei 2023 is een stakeholderbijeenkomst voor genodigden georganiseerd. Tijdens deze avond zijn de conceptvisiekaart en principes gepresenteerd. Aan vier verschillende thematafels kregen aanwezigen de gelegenheid tot het geven van een reactie. Een integrale visietekst was op dit moment nog niet beschikbaar. Er is bewust voor gekozen om input op te halen voor afronding van de conceptvisie.
- De concept Gebiedsvisies is eind juli 2023 voor advies naar de (voormalige) Gebruikersraad en Raad van Advies gestuurd. De leden van de Gebruikersraad hebben zowel gezamenlijk als individueel gereageerd op de conceptvisie. De Raad van Advies heeft geen advies gegeven. De Natuurverenigingen en ZLTO hebben wel een reactie gegeven. De reacties van de verschillende gebruikers- en belangengroepen lopen uiteen. Waarbij met name de recreatieve gebruikersgroepen nogmaals hun zorg uitspreken over voldoende recreatiemogelijkheden buiten de begrazing en de veiligheid. Vanuit de natuurhoek komt juist het geluid dat er onvoldoende en niet snel genoeg natuurgerichte maatregelen worden genomen. Zoals gezegd, er zijn keuzes gemaakt. Daarbij is gestreefd naar een balans tussen natuur en recreatie. Dat betekent dat niet altijd en overal aan alle belangen tegemoet wordt gekomen. In het Nota van beantwoording (bijlage 2) staat bij de beantwoording of de ontvangen reactie heeft geleid tot aanpassing van de tekst. De betrokkenen hebben de Nota van beantwoording ontvangen.

Communicatie

Na vaststelling door de drie gemeenteraden is de Gebiedsvisie te raadplegen op de website www.natuurgebieddemaashorst.nl. Op de gemeentelijke websites wordt een link naar deze webpagina opgenomen.

Vervolg

Na vaststelling van de Gebiedsvisie wordt begin 2024 het geactualiseerde Inrichtings- en beheerplan ter vaststelling aan het college aangeboden.

In de Gebiedsvisie is ook een uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen opgenomen. De belangrijkste activiteiten voor 2024 zijn:

- Opstellen recreatiezoneringsplan;
- Opstellen evenementen- en activiteitenplan;
- Opzetten onafhankelijk onderzoek naar interactie recreanten en grote grazers.

Ook gaan we verder met het project uitkijktoren en de aanleg van twee mindervalidenpaden. Beiden met hun eigen participatietraject.

In het eerste kwartaal van 2024 wordt de eerste oploop volgens de nieuwe participatieopzet georganiseerd.

Daarnaast zetten we in 2024 extra in op communicatie en informatie.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst (25382-2022:508180)

Bijlagen ter informatie

1. Nota van beantwoording reacties september 2023 (25382-2022:891011)



Uden, 31 oktober 2023

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris, de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken

M.J.D. Donders-de Leest (wnd.)